

Curatieve gewasbeschermingsmiddelen worden schaarser

Middelenpakket vaak onvoldoende toereikend voor acute noodsituaties

‘Laat weten wat je nodig hebt!’ Dat zegt Jo Ottenheim, secretaris van de Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie (Nefyto), over de behoefte aan gewasbeschermingsmiddelen in kleine teelten. Volgens Ottenheim schromen veel kwekers om het achterste van hun tong te laten zien, omdat hun ervaringsdeskundigheid niet altijd op ‘legale experimenten’ berust. ‘De sector heeft echter wel baat bij die praktijkervaringen om nieuwe toelatingen en uitbreiding van toelatingen te kunnen aanvragen.’

Auteur: Paul van der Sneppen

Ottenheim is mild over kwekers die soms buiten de lijntjes kleuren bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. Hij vindt het middelenpakket in de kleine teelten, waaronder de boomkwekerijen vallen, toereikend. Toch kan hij zich voorstellen dat een kweker in uiterste nood naar middelen grijpt die niet zijn toegestaan. ‘Het zal je teelt maar zijn. Als je inkomen op het land staat en je ziet hoe schimmels of insecten de vruchten van al je werk opvreten, dan blijf je als kweker niet werkeloos toekijken.’

Vangnet

Toch heeft de Nederlandse overheid wel een vangnet gecreëerd voor noodsituaties. Ottenheim is bovendien niet ontevreden over hoe dat vangnet functioneert en ook Peter van Dongen, directeur van Telermaat BV, grootleverancier van onder

meer gewasbeschermingsmiddelen, vindt dat het vangnet op zich wel goed functioneert. ‘Niet zo lang geleden kregen kersentelers bijvoorbeeld plots te maken met de suzukivlieg. Toen is er een procedure in werking getreden om vrijstelling te krijgen voor het gebruik van het middel Tracer van fabrikant Dow AgroSciences. Daar is redelijk adequaat ingegrepen.’

In het voorbeeld van Van Dongen gaat het echter om de aanpak van een teelt- of sectorbreed probleem; daarvoor is de regeling bedoeld. Voor de meeste acute problemen van individuele kwekers is daarentegen geen oplossing voorhanden. Die problemen kunnen hooguit gemeld worden bij Peter van ‘t Westeinde, coördinator effectief middelenpakket bij ZLTO, om te kijken of anderen met hetzelfde probleem kampen.

Acute nood

‘Maar zelfs als dat het geval is, ben je vaak te laat om acute problemen het hoofd te bieden’, zegt Van Dongen daarover. ‘De coördinator meldt het probleem bij het ministerie. Dan moet het Ctgb en de NVWA nog om advies gevraagd worden. Voordat alle handtekeningen zijn gezet, is je teelt verloren.’ En daarom moet, zo stelt Van Dongen, voor de kweker de focus minder op curatieve maatregelen en meer op preventie liggen, zeker met het oog op de verschraling van het middelenpakket. Het is zijn mantra geworden: ‘Plantversterking, timing, de juiste middelen op het juiste moment inzetten en als het om onkruidbestrijding gaat ook meer mechanisch bestrijden.’ Voor dat laatste is het van belang dat kwekers ook kijken naar hun spuitcapaciteit. ‘Veel klanten antwoorden hierop dat ze niet overal tegelijk kunnen spuiten. Daar hebben ze

gelijk in. Eén spuitmachine volstaat soms niet meer als timing zo belangrijk wordt.'

Schimmels

De urgentie van zijn betoog blijkt nog eens, als Van Dongen de stand van zaken met betrekking tot het middelenpakket voor de boomkwekerij doorneemt. Wie in die sector met schimmels te maken krijgt, heeft al snel een serieus probleem, zo blijkt. 'Daar zitten we heel krap! De voorhanden zijnde middelen mag je een of twee keer gebruiken. Heb je het probleem dan niet in de kiem gesmoord, dan kun je alleen nog maar toekijken. Als we met het huidige middelenpakket te maken krijgen met een echt meeldauwjaar, waarin de schimmel al vroeg in het jaar de kop opsteekt, dan weet ik niet hoe we dat moeten oplossen.'

Wat insecticiden aangaat, is het middelenpakket iets ruimer bemeten, volgens Van Dongen. 'Maar we houden niets over. Sturen op plantweerbaar-

heid is dus essentieel, en we moeten meer experimenteren met combinaties van beschikbare middelen.'

Net als bij onkruid- en schimmelbestrijding benadrukt de plantexpert ook hier het belang van goede timing. 'Het resultaat van spuiten is voor 50 procent afhankelijk van de factoren weer, bodem en tijdstip van spuiten. Daar zit dus je rendement, wil je uitkomen met de middelen die je ter beschikking staan.'

Insecten

Peter van 't Westeinde toont zich iets zorgelijker ten aanzien van het beschikbare insecticidenpakket. Hij voorziet problemen als Nederland warmer wordt ten gevolge van klimaatverandering. De schimmeldruk wordt dan lager, maar kwekers krijgen meer te maken met schadelijke insecten. Op dit moment is de taxuskever bijvoorbeeld een probleem waarmee de boomkwekerij te maken

krijgt. 'Daar is weinig aan te doen. Temeer omdat fabrikant Dupont, na een juridisch geschil in de Verenigde Staten, de toelating van het middel Steward voor de boomkwekerij heeft ingetrokken. Dat middel werkt in Nederland goed tegen de taxuskever.'

De coördinator effectief middelenpakket kijkt met enige afgunst naar de zuiderburen. Daar is het mogelijk om voor een heel kleine teelt een toelating aan te vragen. 'Dan heb je ze allemaal.' In Nederland ligt dat een stuk gecompliceerder. 'De sierteelt, bijvoorbeeld, wordt in ons land helemaal opgeknipt in verschillende groepen, van bollen tot vaste planten tot bomen. Het is niet goed te begrijpen dat het toelatingsbeleid op dat punt in Europa niet veel meer geharmoniseerd is.'

Samenwerken

Daarom is het vooral in Nederland extra van belang dat de sector goed samenwerkt om het

'Ervaringsdeskundigheid in gewasbeschermingsmiddelen berust niet altijd op legale experimenten'

Peter van 't Westeinde

5 min. leestijd

ACTUEEL

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN: DE BELANGRIJKSTE ONTWIKKELINGEN.

- Het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat (Roundup) is voor de komende tien jaar toegelaten, al is het politieke en maatschappelijke verzet tegen die beslissing nog niet geluwd.
- De pesticide Steward is door toelatingshouder DuPont Crop Protection teruggetrokken. Daarmee vervalt een belangrijk wapen in de strijd tegen de taxuskever.
- De herbiciden Afalon Flow, Datura en Linurex verdwijnen zonder dat daar nog alternatieve middelen voor beschikbaar zijn. Ook andere middelen die de actieve stof linuron bevatten, mogen per 1 mei niet meer verkocht worden.

'Met goed geplande spuitgangen is tot 50 procent meer rendement uit middelen te halen'

toelatingsbeleid meer te regisseren, vindt Ottenheim. 'Het is belangrijk dat kwekers weten dat er bij ZLTO een coördinator effectief middelenpakket zit. Die is er gekomen omdat toelatingshouders niet altijd scherp hebben wat de behoeften

in kleine teelten zijn.' Dat heeft volgens de Nefyto-voorman te maken met de omvang en de fragmentatie van die markt: 'Er zijn veel afzonderlijke, kleine teelten. Het is daarom belangrijk dat kwekers zelf bij de coördinator aangeven wat ze nodig hebben.' De toelatingshouders werken meestal graag mee aan het vullen van de gaten in het middelenpakket. "Geld kan daarbij geen belemmering zijn. Daar is een fonds voor. Als Peter van 't Westeinde bij een producent aanklopt omdat een teelt 500 liter van een middel nodig heeft om een knelpunt op te lossen, maar de toelating is te duur, dan is er geld uit het fonds beschikbaar om de toelatingskosten te financieren."

Ervaringen

Ottenheim constateert echter dat nog te weinig kwekers weet hebben van de coördinator effectief middelenpakket. Hij roept kwekers daarom op om wensen en zeker ook ervaringen te delen, ook als die laatste niet helemaal volgens de regels tot stand zijn gekomen. 'Vaak zijn juist die ervaringen belangrijk. Als je merkt dat een middel heel effectief is bij het oplossen van een probleem en het is

wel toegelaten in groentegewassen, maar niet in de boomkwekerij, dan moet dat snel geregeld worden.'

Het is echter nog maar de vraag of er nog veel langer geëxperimenteerd kan worden met middelen die niet zijn toegelaten, ziet ook Ottenheim in. Voor kwekers is de administratieve druk die gepaard gaat met het bijhouden van chemiegebruik enorm toegenomen. Daarmee lijkt het net zich te sluiten om die kwekers die in hoge nood nog weleens een verboden middel inzetten. Toch benadrukt de Nefyto-voorman het belang van een goede administratie. Het bijhouden van het middelengebruik in de Gewasbeschermingsmonitor hoort nu eenmaal bij deze tijd. Ook de eindgebruikers van teeltproducten vragen om transparantie en dat is goed. 'Zo genuanceerd als ik denk over kwekers die weleens iets proberen wat volgens de letter van de wet niet mag, zo streng oordeel ik over kwekers die een broetje dood hebben aan een goede administratie.'

Be social

Scan of ga naar:

[www.Boom in Business.nl/artikel.asp?id=23-6780](http://www.Boom-in-Business.nl/artikel.asp?id=23-6780)

Peter van Dongen

Jo Ottenheim